

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูต อำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูต ใน อำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระตบบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนาบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มประชากรจำนวน ๑๐๔ รูป มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์ข้อมูลทาง สังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของพระภิกษุสงฆ์ซึ่งอยู่สังกัดการปกครองในเขตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อ บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

๔.๔ วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์

๔.๕ ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

อักษรย่อและสัญลักษณ์ทางสถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	หมายถึง	จำนวนตัวอย่าง
x	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	หมายถึง	ค่า Sum of Squares (ผลบวกกำลังสองของคะแนน)
df	หมายถึง	ค่า Degree of freedom (ชั้นของความอิสระ)
Ms	หมายถึง	ค่า Mean Square (ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน)
Sig	หมายถึง	ค่า Significant (ระดับความสำคัญ)
F	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test)
*	หมายถึง	ค่า allowable error ๐.๐๕ (ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้)

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของพระสงฆ์ในเขตอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์

การศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั่วไปของพระสงฆ์ ที่มีต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์จำแนกตาม อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ,วุฒิการศึกษาทางธรรม,วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละ พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถาม

(n= ๑๐๔)

	สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อายุ	๒๐ – ๓๐ปี	๑๕	๑๔.๔
	๓๑ – ๔๐ ปี	๑๓	๑๒.๕
	๔๑ – ๕๐ ปี	๒๗	๒๖.๐
	๕๑ ปีขึ้นไป	๔๙	๔๗.๑
	รวม	๑๐๔	๑๐๐.๐
พรรษา	สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
	ระดับ ๕ พรรษาลงมา	๓๖	๓๔.๖
	ระดับ ๖ – ๑๐ พรรษา	๒๔	๒๓.๑
	ระดับ ๑๑ – ๑๕ พรรษา	๑๘	๑๗.๓
	ระดับ ๑๖ พรรษาขึ้นไป	๒๖	๒๕.๐
	รวม	๑๐๔	๑๐๐.๐
การศึกษาสามัญ	ระดับประถมศึกษา	๔๓	๔๑.๓
	ระดับมัธยมศึกษา	๔๐	๓๘.๕
	ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	๒๑	๒๐.๐
	รวม	๑๐๔	๑๐๐.๐
วุฒินักธรรม	ไม่มีวุฒินักธรรม	๑๗	๑๖.๓
	นักธรรมชั้นตรี	๑๗	๑๖.๓
	นักธรรมชั้นโท	๑๙	๑๘.๓
	นักธรรมชั้นเอก	๕๑	๔๙.๐
	รวม	๑๐๔	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของพระสงฆ์ในเขตปกครอง อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๑๐๔ รูป

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่พระสงฆ์ในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนใหญ่พบว่า อายุ ๕๑- ปีขึ้นไป จำนวน ๔๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๑ รองลงมา อายุ ๔๑-๕๐ ปีจำนวน ๒๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐และน้อยที่สุดคือ อายุ ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕

พรรษา ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่พระสงฆ์ในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนใหญ่พบว่า มีพรรษา ๕ พรรษาลงมา จำนวน ๓๖ รูป,คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๖ รองลงมาคือ ๑๖ พรรษาขึ้นไป มีจำนวน ๒๖ รูปคิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐ และน้อยที่สุด พรรษา ๖ – ๑๐ จำนวน ๒๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑

วุฒิการศึกษาสามัญ ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่พระสงฆ์ในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนใหญ่พบว่า ระดับประถมศึกษา มีจำนวน๔๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓ รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕ และน้อยที่สุดคือระดับปริญญาตรี จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๒

วุฒิการศึกษานักธรรม ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่พระสงฆ์ในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนใหญ่พบว่าระดับการศึกษานักธรรมเอก จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐ รองลงมาคือ ระดับการศึกษานักธรรมโท จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๓ และน้อยที่สุดคือไม่มีวุฒิการศึกษาทางธรรม จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อ “บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ”

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีต่อ“บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์” ประกอบด้วย ๑ ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม ๒ ด้านสุขภาพอนามัย ๓.ด้านสัมมาชีพ ๔. ด้านสันติสุข ๕. ด้านศึกษาสงเคราะห์ ๖. ด้านสาธารณสงเคราะห์ ๗. ด้านกตัญญู กตเวทิตธรรม. ๘. ด้านสามัคคีธรรม แสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน และความหมาย ดังแสดงในตารางที่ ๔.๒ -๔.๘

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม

(n=๑๐๔)

บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี	ระดับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑ ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม	๓.๒๘	๑.๐๔	ปานกลาง
๒ ด้านสุขภาพอนามัย	๓.๔๓	๑.๐๐	ปานกลาง
๓. ด้านสัมมาชีพ	๓.๑๕	๑.๐๙	ปานกลาง
๔. ด้านสันติสุข	๓.๕๙	๑.๐๓	มาก
๕. ด้านศึกษาสงเคราะห์	๓.๓๐	๑.๑๐	ปานกลาง
๖. ด้านสาธารณสงเคราะห์	๓.๑๒	๑.๑๓	ปานกลาง
๗. ด้านกตัญญูกตเวทิตธรรม	๓.๕๐	๑.๑๐	มาก
๘. ด้านสามัคคีธรรม	๓.๔๙	๑.๐๐	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๓๖	๐.๙๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่าพระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๓๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ด้านสันติสุขอยู่ และ ด้านกตัญญูกตเวทิตธรรม อยู่ในระดับมาก สำหรับข้ออื่นๆ ที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานีในแต่ละด้าน

๔.๓.๑ ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม

(n=๑๐๔)

บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูต ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม	ระดับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. จัดให้มีห้องสมุดธรรมะภายในวัด	๓.๕๕	๑.๓๓	มาก
๒. จัดประกวดสวดมนต์, การบรรยายธรรม	๑.๔๔	๑.๓๒	น้อยที่สุด
๓. มีการจัดค่ายคุณธรรม	๒.๙๔	๑.๓๔	ปานกลาง
๔. จัดให้มีลานบุญลานปัญญา	๓.๐๗	๑.๓๒	ปานกลาง
๕. การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ	๓.๔๐	๑.๑๐	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๒๘	๑.๐๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า พระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในอันดับที่สูงที่สุดในข้อจัดให้มีห้องสมุดธรรมะภายในวัด ($\bar{X} = 3.55$) รองลงมา คือการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ($\bar{X} = 3.40$) และอันดับต่ำที่สุดในข้อการจัดกิจกรรมบรรยายธรรม ($\bar{X} = 1.44$)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านสุขภาพอนามัย (n=104)

ด้านสุขภาพอนามัย	ระดับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. ส่งเสริมการพัฒนาทำความสะอาดวัด	3.54	1.08	มาก
๒. ให้วัดมีแหล่งเรียนรู้สมุนไพร	3.26	1.14	ปานกลาง
๓. สนับสนุนให้มีธนาคารขยะในชุมชน	3.13	1.20	ปานกลาง
๔. สนับสนุนให้มีตู้ยาประจำวัด	3.43	1.29	ปานกลาง
๕. ส่งเสริมการออกกำลังกาย	3.40	1.25	ปานกลาง
ภาพรวม	3.43	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า พระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านสุขภาพอนามัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการพัฒนาทำความสะอาดวัดอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านอื่นๆที่เหลือมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านสัมาชีพ

(n=104)

บทบาทด้านสัมาชีพ	ระดับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้อาชีพสุจริต	3.25	1.32	ปานกลาง
๒. แนะนำการทำอาชีพเสริม	3.07	1.25	ปานกลาง
๓. จัดตั้งกองทุนส่งเสริมอาชีพในชุมชน	3.22	1.18	ปานกลาง
๔. จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าภายในชุมชน	3.03	1.32	ปานกลาง
๕. ส่งเสริมการออมทรัพย์	3.19	1.30	ปานกลาง
ภาพรวม	3.15	1.09	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า พระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อ บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๑๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านจัดตั้งศูนย์เรียนรู้อาชีพสุจริตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๒๕$) และการจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าภายในชุมชน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๐๓$)

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อ บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านสันติสุข

(n=๑๐๔)

ด้านด้านสันติสุข	ระดับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑.จัดทำข้อคิดเตือนใจ ต้นไม้ธรรมะ	๓.๖๔	๑.๑๗	มาก
๒.ให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาของชุมชน	๓.๕๐	๑.๒๑	มาก
๓.จัดโครงการสรรหาคนดีศรีสังคม	๓.๓๐	๑.๑๙	ปานกลาง
๔.สนับสนุนการสวดสัจจในระดัอำเภอ	๓.๕๘	๑.๒๓	มาก
๕.จัดโครงการสวดมนต์ข้ามปี	๓.๙๒	๑.๒๑	มาก
ภาพรวม	๓.๕๙	๑.๐๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า พระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อ บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าพระสงฆ์กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อ บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ อยู่ในระดับมาก และ การสรรหาคนดีศรีสังคม อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๓๐$)

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อ บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านศึกษาสงเคราะห์

(n=๑๐๔)

ด้านศึกษาสงเคราะห์	ระดับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑.ตั้งกองทุนและมอบทุนส่งเสริมการศึกษา	๓.๐๔	๑.๓๓	ปานกลาง
๒.ส่งเสริมให้มีพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	๓.๕๑	๑.๓๐	มาก
๓.ส่งเสริมเด็กเรียนดีแต่ยากจน	๓.๒๓	๑.๒๘	ปานกลาง
๔.ส่งเสริมการเรียนรู้พุทธศาสนวันอาทิตย์	๓.๒๙	๑.๓๐	ปานกลาง
๕.ส่งเสริมให้วัดเป็นสถานที่เรียนรู้ของชุมชน	๓.๔๒	๑.๒๖	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๓๐	๑.๑๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า พระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อ บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ด้านศึกษาสงเคราะห์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ส่งเสริมให้มีพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก และการส่งเสริมเด็กเรียนดีแต่ยากจน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อ บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ด้านสาธารณสงเคราะห์

(n=104)

ด้านสาธารณสงเคราะห์	ระดับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑.จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือประสบภัย	๒.๙๙	๑.๒๗	ปานกลาง
๒.จัดตั้งกองทุนสงเคราะห์ผู้ยากไร้	๓.๐๗	๑.๓๒	ปานกลาง
๓.จัดตั้งกองทุนคนดีศรีสังคม	๓.๐๓	๑.๒๙	ปานกลาง
๔.จัดตั้งกองทุนเด็กเรียนดีแต่ยากจน	๓.๑๑	๑.๒๙	ปานกลาง
๕.จัดตั้งกองทุนวันแม่แห่งชาติ	๓.๔๒	๑.๒๓	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๑๒	๑.๑๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า พระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อ บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ด้านจัดตั้งกองทุนวันแม่แห่งชาติ และ ข้ออื่นๆอยู่ในระดับ ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อ บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ด้านกตัญญูทศเวทิตธรรม

(n=104)

ด้านกตัญญูทศเวทิตธรรม	ระดับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑.จัดกิจกรรมยกย่องลูกกตัญญู	๓.๔๑	๑.๒๕	ปานกลาง
๒.จัดตั้งกลุ่มรักษบ้านเกิด	๓.๑๗	๑.๓๕	ปานกลาง
๓.จัดกิจกรรมผู้สูงอายุ	๓.๕๑	๑.๒๖	มาก
๔.จัดกิจกรรมในวันพ่อวันแม่	๓.๘๒	๑.๒๑	มาก
๕.จัดกิจกรรมในวันครู	๓.๕๗	๑.๒๒	มาก
ภาพรวม	๓.๕๐	๑.๑๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านกตัญญูกตเวทีธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านจัดกิจกรรมในวันพืชมงคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๒$) ระดับรองการจัดกิจกรรมในวันครู ($\bar{X} = ๓.๕๗$) และการจัดกลุ่มรักษำบ้านเกิด อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๑๗$)

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อ บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านสามัคคีธรรม

(n=๑๐๔)

ด้านสามัคคีธรรม	ระดับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑.จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมและเสวนาธรรม	๓.๕๑	๑.๒๒	มาก
๒.สนับสนุนส่งเสริมบวชป่าชุมชน	๓.๒๕	๑.๒๖	ปานกลาง
๓.ส่งเสริมประเพณีลงแขกทำนาเกี่ยวข้าว	๓.๒๕	๑.๒๖	ปานกลาง
๔.กิจกรรมรักษาดิน ศาสนา พระมหากษัตริย์	๓.๘๗	๑.๑๖	มาก
๕.ส่งเสริมการปลูกป่าในวันสำคัญทางศาสนา	๓.๗๘	๑.๑๗	มาก
ภาพรวม	๓.๔๙	๐.๙๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า พระสงฆ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อ บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านสามัคคีธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านกิจกรรมรักษาดิน ศาสนา พระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๗$) ระดับรองลงมาการส่งเสริมการปลูกป่าในวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X} = ๓.๗๘$) และการจัดกิจกรรมส่งเสริมบวชป่าชุมชน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๒๕$)

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูต ในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษานักธรรม แสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ (F – test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way Anova) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยการวิธีหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

สมมติฐานที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในเขตอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์กับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในเขตอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามอายุ

(n = ๑๐๔)

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D
๒๑ – ๓๐ ปี	๑๕	๓.๖๗	๐.๙๒๔
๓๑ – ๔๐ ปี	๑๓	๓.๑๑	๐.๙๗๑
๔๑ – ๕๐ ปี	๒๗	๓.๒๘	๐.๙๗๗
๕๑ – ปีขึ้นไป	๔๙	๓.๓๗	๐.๙๔๐
ค่าเฉลี่ยรวม	๑๐๔	๓.๓๖	๐.๙๕

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์กับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในเขตอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๐๔)

	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๒.๔๑	๔	๐.๘๐	๐.๔๔๒	๐.๗๙๓
ภายในกลุ่ม	๙๐.๖๑	๑๐๐	๐.๙๐		
ค่าเฉลี่ยรวม	๙๓.๐๓	๑๐๔			

จากตารางที่ ๔.๑๑, ๔.๑๒ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์กับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในเขตอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี ที่มีอายุต่างกัน ๔ ระดับ ได้แก่ ๒๑ – ๓๐ ปี ($\bar{X}$ = ๓.๖๗), ๓๑ – ๔๐ ปี ($\bar{X}$ = ๓.๑๑), ๔๑ – ๕๐ ปี ($\bar{X}$ = ๓.๒๘), และ ๕๑ ปีขึ้นไป ($\bar{X}$ = ๓.๓๗), โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way Anova) พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในเขตอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์กับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ จำแนกตามพรรษา (n = ๑๐๔)

พรรษา	n	$\bar{X}$	S.D
ต่ำกว่า ๕ พรรษา	๓๖	๓.๖๑	๐.๖๗๓
๕ – ๑๐ พรรษา	๒๔	๓.๔๕	๐.๗๑๗
๑๑-๑๕ พรรษา	๑๔	๓.๙๖	๐.๘๑๔
๑๖ – พรรษาขึ้นไป	๒๙	๓.๔๙	๐.๖๕๘
ค่าเฉลี่ยรวม	๑๐๔	๓.๓๖	๐.๙๕

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์กับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในเขตอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ จำแนกตามพรรษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๐๔)					
	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๙	๔	๐.๑๖	๐.๑๑๗	๐.๙๑๒
ภายในกลุ่ม	๙๒.๐๔	๑๐๐	๐.๙๒		
ค่าเฉลี่ยรวม	๙๓.๐๓	๑๐๔			

จากตารางที่ ๔.๑๓, ๔.๑๔, พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์กับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่มีพรรษาต่างกัน ๕ ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่า ๕ พรรษา ($\bar{X}$ = ๓.๖๑), ๕ – ๑๐ พรรษา ($\bar{X}$ = ๓.๔๕), ๑๑ – ๑๕ พรรษา ($\bar{X}$ = ๓.๙๖), ๑๖ พรรษาขึ้นไป ($\bar{X}$ = ๓.๔๙), โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Anova) พบว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์กับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

(n = ๑๐๔)

วุฒิการศึกษาสามัญ	n	$\bar{X}$	S.D
ประถมศึกษา	๔๓	๓.๖๓	๐.๗๔๘
มัธยมศึกษา	๔๑	๓.๕๕	๐.๗๕๑
ปริญญาตรีขึ้นไป	๒๐	๓.๖๑	๐.๗๔๑
ค่าเฉลี่ยรวม	๑๐๔	๓.๓๖	๐.๙๕

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์กับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในเขตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๐๔)

	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๙	๔	๐.๒๙๘	๐.๓๒๒	๐.๘๐๘
ภายในกลุ่ม	๙๒.๑๔๔	๑๐๐	๐.๙๒๑		
ค่าเฉลี่ยรวม	๙๓.๐๓๕	๑๐๔			

จากตารางที่ ๔.๑๕, ๔.๑๖ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์กับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญ แตกต่างกัน ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๓.๖๓), มัธยมศึกษา ($\bar{X}$ = ๓.๕๕), ปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{X}$ = ๓.๖๑), โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Anova) พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญ แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์กับบทบาทการพระพุทธศาสนา ศาสนา ของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา นักธรรม

(n=๑๐๔)

วุฒิการศึกษานักธรรม	n	$\bar{X}$	S.D
ไม่มีวุฒินักธรรม	๑๗	๓.๖๙	๐.๘๔
นักธรรมชั้นตรี	๑๗	๓.๕๕	๐.๗๑
นักธรรมชั้นโท	๑๙	๓.๕๑	๐.๕๑
นักธรรมชั้นเอก	๕๑	๓.๔๐	๐.๘๒
ค่าเฉลี่ยรวม	๑๐๔	๓.๓๖	๐.๙๕

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์กับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในเขตอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๐๔)

	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	๒.๔๘	๔	๐.๘๓	๒.๕๓๕	๐.๐๘๑
ภายในกลุ่ม	๙๐.๕๔	๑๐๐	๐.๙๐		
ค่าเฉลี่ยรวม	๙๓.๐๓	๑๐๔			

จากตารางที่ ๔.๑๗, ๔.๑๘, พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์กับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่มีวุฒินักธรรมแตกต่างกัน ๔ ระดับ ได้แก่ ไม่มีวุฒินักธรรม ($\bar{X}$ = ๓.๖๙), นักธรรมชั้นตรี ($\bar{X}$ = ๓.๕๐), นักธรรมชั้นโท ($\bar{X}$ = ๓.๕๖) นักธรรมชั้นเอก ($\bar{X}$ = ๓.๕๕) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Anova) พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรมแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๙ ตารางสรุปสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	การทดสอบ		Sig.	ผลการทดสอบ
			ค่า t	ค่า F		
๑.	อายุ	ศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย สัมมาชีพ สันติสุข ศึกษาสงเคราะห์ สาธารณเคราะห์ กตัญญูกตเวทีธรรม, สามัคคีธรรม		๐.๔๔๒	๐.๗๙๓	ปฏิเสธ
๒.	พรรษา			๐.๑๑๗	๐.๙๑๒	ปฏิเสธ
๓.	วุฒิการศึกษาสามัญ			๐.๓๒๒	๐.๘๐๘	ปฏิเสธ
๔.	วุฒิการศึกษานักธรรม			๒.๕๓๕	๐.๐๘๑	ปฏิเสธ

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐาน จำนวน ๕ สมมติฐานซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรต้น คือ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษานักธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม วุฒิการศึกษาสามัญ พบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในเขตอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม พระสงฆ์ในเขตอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนมากระบุปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม ตามลำดับความสำคัญ จากมากไปหาน้อย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๐ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม

ลำดับที่	ปัญหา / อุปสรรค	จำนวน
๑.	ขาดแคลนวิทยากรที่มีความรู้	๓๒
๒.	เยาวชนรุ่นใหม่ไม่ค่อยสนใจ	๒๑
๓.	ขาดการประสานงานกัน	๑๘
	รวม	๗๑

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม คือ ขาดแคลนวิทยากร และผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มากที่สุด จำนวน ๓๒ รูป รองลงมา คือ เยาวชนรุ่นใหม่ไม่ค่อยสนใจ จำนวน ๒๑ รูป และน้อยที่สุด คือ ขาดการประสานงาน จำนวน ๑๘ รูป

ตารางที่ ๔.๒๑ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑.	ควรประชุมวางแผนการทำงาน	๑๓
๒.	จัดสรรนิยัตยภัตของพระธรรมทูต	๑๑
๓.	ซื้ออุปกรณ์ที่ขาดแคลน/จำเป็น	๘
	รวม	๓๒

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม คือ ควรประชุมวางแผนการทำงาน มากที่สุด จำนวน ๑๓ รูป รองลงมา คือ จัดสรรนิยัตยภัตของพระธรรมทูต จำนวน ๑๑ รูป และน้อยที่สุด คือ ซื้ออุปกรณ์ที่ขาดแคลน/จำเป็น จำนวน ๘ รูป

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม พระสงฆ์ในเขตอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนมากระบุปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสันติสุข ตามลำดับความสำคัญ จากมากไปหาน้อย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๒ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสันมาชีพ

ลำดับที่	ปัญหา/อุปสรรค	จำนวน
๑.	ขาดวิทยากรและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ	๒๔
๒.	ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลาให้เหมาะสม	๑๗
๓.	ไม่มีงบประมาณเพื่อสานต่อโครงการ	๗
	รวม	๔๘

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาอุปสรรค ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสันมาชีพ คือ จัดหาวิทยากรเพิ่มเติม และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาดำเนินการอบรม จำนวน ๒๔ รูป รองลงมา คือ ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับการอบรม เพื่อไม่ให้เกิดความน่าเบื่อ จำนวน ๑๗ รูป และน้อยที่สุด คือ ควรจัดการอบรมให้มีความต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสืบต่อรุ่นต่อรุ่น จำนวน ๗ รูป

ตารางที่ ๔.๒๓ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสันมาชีพ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑.	ควรเลือกวันจัดกิจกรรมให้ตรงกับวันหยุด เช่น เสาร์อาทิตย์	๑๒
๒.	ทำหนังสือขอความร่วมมือถึงผู้นำชุมชน ประกาศเสียงตามสาย	๑๐
๓.	ติดต่อทาง อบต.ในแต่ละท้องที่	๙
	รวม	๓๑

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสันมาชีพ คือควรเลือกวันจัดกิจกรรมให้ตรงกับวันหยุด เช่น เสาร์อาทิตย์ จำนวนมากที่สุด ๑๒ รูป รองลงมา คือ ทำหนังสือขอความร่วมมือถึงผู้นำชุมชน ประกาศเสียงตามสาย จำนวน ๑๐ รูป และน้อยที่สุด คือ ติดต่อทาง อบต.ในแต่ละท้องที่ จำนวน ๙ รูป

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม พระสงฆ์ในเขตอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนมากระบุปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสุขภาพอนามัย ตามลำดับความสำคัญ จากมากไปหาน้อย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๔ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสุขภาพอนามัย

ลำดับที่	ปัญหา / อุปสรรค	จำนวน
๑.	สภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย	๔๐
๒.	สถานที่ไม่เอื้ออำนวย	๒๔
๓.	ขาดการสนับสนุน	๑๓
	รวม	๗๗

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสุขอนามัย คือ สภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย มากที่สุด จำนวน ๔๐ รูป รองลงมา คือ สถานที่ไม่เอื้ออำนวย จำนวน ๒๔ รูป และน้อยที่สุด คือ ขาดการสนับสนุน จำนวน ๑๓ รูป

ตารางที่ ๔.๒๕ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสุขภาพอนามัย

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑.	ควรใช้วิธีนั่งเก้าอี้ เพื่อให้เหมาะสมกับอายุสังขาร	๒๐
๒.	ควรเลือกสถานที่ที่เหมาะสม	๑๕
๓.	ควรหาเจ้าภาพหลัก/ขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่ใกล้เคียง	๑๐
	รวม	๔๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสุขอนามัย คือ ควรใช้วิธีนั่งเก้าอี้ เพื่อให้เหมาะสมกับอายุสังขาร มากที่สุด จำนวน ๒๐ รูป รองลงมา คือ ควรเลือกสถานที่ที่เหมาะสม จำนวน ๑๕ รูป และน้อยที่สุด คือ ควรหาเจ้าภาพหลัก/ขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่ใกล้เคียง จำนวน ๑๐ รูป

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม พระสงฆ์ในเขตอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนมากระบุปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสันติสุข ตามลำดับความสำคัญ จากมากไปหาน้อย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๖ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสันติสุข

ลำดับที่	ปัญหา / อุปสรรค	จำนวน
๑.	ขาดงบประมาณ	๑๒
๒.	ไม่มีตลาดรองรับ	๑๐
๓.	ขาดบุคลากรรับผิดชอบ	๘
	รวม	๓๐

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสันติสุข คือ ขาดงบประมาณ มากที่สุด จำนวน ๑๒ รูป รองลงมา คือ ไม่มีตลาดรองรับ จำนวน ๑๐ รูป และน้อยที่สุด คือ การขาดบุคลากรรับผิดชอบ จำนวน ๘ รูป

ตารางที่ ๔.๒๗ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสันติสุข

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ/แนวทางการพัฒนา	จำนวน
๑.	ใช้หลักพอเพียง	๑๐
๒.	ใช้สถานที่ของวัดเป็นตลาดชุมชน	๙
๓.	จัดตั้งกลุ่มโดยให้ผู้นำมีส่วนร่วม	๗
	รวม	๒๖

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสันติสุข คือ ใช้หลักพอเพียง มากที่สุด จำนวน ๑๐ รูป รองลงมา คือ ใช้สถานที่ของวัดเป็นตลาดชุมชน จำนวน ๙ รูป และน้อยที่สุด คือ จัดตั้งกลุ่มโดยให้ผู้นำมีส่วนร่วม จำนวน ๗ รูป

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม พระสงฆ์ในเขตอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ส่วนมากระบุปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านศึกษาสงเคราะห์ ตามลำดับความสำคัญ จากมากไปหาน้อย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๘ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านศึกษาสงเคราะห์

ลำดับที่	ปัญหา / อุปสรรค	จำนวน
๑.	นักเรียนมีจำนวนลดลง	๓๒
๒.	โรงเรียนก็ยุบรวม/ย้ายไปเรียนที่ดีกว่า	๒๑
๓.	ศาสนาอื่นเริ่มมีบทบาทด้านการศึกษา	๑๘
	รวม	๗๑

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านศึกษาสงเคราะห์ คือ จำนวนนักเรียนลดลง มากที่สุด จำนวน ๓๒ รูป รองลงมา คือ การย้ายและยุบรวมโรงเรียน จำนวน ๒๑ รูป และน้อยที่สุด คือ ศาสนาอื่นเริ่มมีบทบาทด้านการศึกษา จำนวน ๑๘ รูป

ตารางที่ ๔.๒๙ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านศึกษาสงเคราะห์

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑.	จัดตั้งกองทุนส่งเสริมการศึกษา	๒๑
๒.	ให้ทุนสนับสนุนเด็กที่ตั้งใจเรียน	๒๐
๓.	ใช้วัดเป็นสถานที่เรียนรู้เพิ่มเติม	๑๘
	รวม	๕๙

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านศึกษาสงเคราะห์ คือ จัดตั้งกองทุนส่งเสริมการศึกษา มากที่สุด จำนวน ๒๑ รูป รองลงมา คือ ให้ทุนสนับสนุนเด็กที่ตั้งใจเรียน จำนวน ๒๐ รูป และน้อยที่สุด คือ ใช้วัดเป็นสถานที่เรียนรู้เพิ่มเติม จำนวน ๑๘ รูป

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม พระสงฆ์ในเขตอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนมาก ระบุปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ ตามลำดับความสำคัญ จากมากไปหาน้อย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๐ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค/ข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสาธารณสงเคราะห์

ลำดับที่	ปัญหา / อุปสรรค	จำนวน
๑.	การทำงานที่ซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน	๒๕
๒.	ขาดจิตอาสาที่จะมาทำในด้านนี้	๒๑
๓.	สภาพภูมิประเทศที่ทุรกันดาร ห่างไกลความเจริญ	๕
	รวม	๕๑

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ คือ การทำงานซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน มากที่สุด จำนวน ๒๕ รูป รองลงมา คือ ขาดผู้ที่มีจิตอาสา จำนวน ๒๑ รูป และน้อยที่สุด คือ สภาพภูมิประเทศทุรกันดาร จำนวน ๕ รูป

ตารางที่ ๔.๓๑ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสาธารณสงเคราะห์

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ/แนวทางการพัฒนา	จำนวน
๑.	ควรจัดตั้งกองทุนในการทำงาน	๒๐
๒.	ใช้พระในพื้นที่ให้มีส่วนร่วม	๑๓
๓.	ใช้วิกฤตให้เป็นโอกาส	๕
	รวม	๓๘

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ คือ ควรจัดตั้งกองทุนในการทำงาน มากที่สุด จำนวน ๒๐ รูป รองลงมา คือ ใช้พระในพื้นที่ให้มีส่วนร่วม จำนวน ๑๓ รูป และน้อยที่สุด คือ ใช้วิกฤตให้เป็นโอกาส จำนวน ๕ รูป

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม พระสงฆ์ในเขตอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนมากระบุปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านกตัญญูกตเวทีธรรม ตามลำดับความสำคัญ จากมากไปหาน้อย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๒ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค แนวทางการพัฒนา ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านกตัญญูกตเวทีธรรม

ลำดับที่	ปัญหา / อุปสรรค	จำนวน
๑.	ชักชวนเพื่อนกินเหล้าเมายา	๒๒
๒.	ไม่ยอมมาวัดหรือเข้าร่วมกิจกรรม	๒๐
๓.	วัยที่กำลังเรียนรู้และศึกษาค้นคว้า	๑๕
	รวม	๕๗

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านกตัญญูกตเวทีธรรม คือ ชักชวนเพื่อนกินเหล้าเมายา มากที่สุด จำนวน ๒๒ รูป รองลงมา คือ มาอยากเข้ามาวัด จำนวน ๒๐ รูป และน้อยที่สุด คือ วัยกำลังเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าจำนวน ๑๕ รูป

ตารางที่ ๔.๓๓ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านกตัญญูกตเวทีธรรม

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑.	จัดกิจกรรมเสริม เช่น ด้านกีฬาการพัฒนา	๒๔
๒.	ประกาศเกียรติคุณแก่ผู้รู้คุณ	๒๐
๓.	ทำกิจกรรมให้ต่อเนื่องเป็นประจำ	๑๐
	รวม	๕๔

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านกตัญญูกตเวทีธรรม คือ กิจกรรมเสริม เช่น ด้านกีฬาการพัฒนา มากที่สุด จำนวน ๒๔ รูป รองลงมา คือ ประกาศเกียรติคุณแก่ผู้รู้คุณ จำนวน ๒๐ รูป และน้อยที่สุด คือ ทำกิจกรรมให้ต่อเนื่องเป็นประจำ จำนวน ๑๐ รูป

จากคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม พระสงฆ์ในเขตอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนมากระบุปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสามัคคีธรรม ตามลำดับความสำคัญ จากมากไปหาน้อย ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๔ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสามัคคีธรรม

ลำดับที่	ปัญหา / อุปสรรค	จำนวน
๑.	บุคลากร ไม่เพียงพอในการทำงานเชิงรุก	๑๓
๒.	ขาดการประสานงานกัน	๑๐
๓.	ปัญหาทางการเมืองท้องถิ่น	๘
	รวม	๓๑

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสามัคคีธรรม คือ ขาดแคลนบุคลากรผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มากที่สุด จำนวน ๑๓ รูป รองลงมาคือ ขาดการประสานงาน คือ จำนวน ๑๐ รูป และน้อยที่สุด คือปัญหาการเมืองท้องถิ่น จำนวน ๘ รูป

ตารางที่ ๔.๓๕ ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสามัคคีธรรม

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑.	เน้นการจัดกิจกรรม	๑๔
๒.	ประชุมวางแผนงาน	๙
๓.	ใช้หลักธรรมทางศาสนา	๘
	รวม	๓๑

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสามัคคีธรรม คือ เน้นการจัดกิจกรรม มากที่สุด จำนวน ๑๔ รูป รองลงมาคือ การประชุมวางแผน คือ จำนวน ๙ รูป และน้อยที่สุด คือ ใช้หลักธรรมทางศาสนา จำนวน ๘ รูป

๔.๕ ผลการสัมภาษณ์ บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็น สำคัญของการวิจัยครั้งนี้ จำนวน ๗ รูป/คน ดังต่อไปนี้

- | | |
|--|--|
| ๑. พระครูสุนนวิโรโสภิต (เดช อธิวโร) | พระธรรมทูตฝ่ายบริหาร |
| ๒. พระครูวิบูลกิตติคุณ (วิบูลย์ ญาณสวโร) | พระธรรมทูตฝ่ายบริหาร |
| ๓. พระครูสุขุขบทบริหาร (วีระ เตชธโร) | พระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติการ |
| ๔. พระครูชัยศีลวัตร (วินัย ตปสีโล) | พระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติการ |
| ๕. พระอธิการสนธิ์ สุนตจิตโต | พระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติการ |
| ๖. นายธวัช อินทกุล | ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี |
| ๗. นายเสน่ห์ ชิงหอม | ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ |

ผลการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

๑.บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานด้านนี้อย่างไร

โดยหลักของการเผยแผ่ตั้งแต่สมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน การเผยแผ่จะมุ่งเน้นไปที่การ แสดงธรรม, บรรยายธรรม, จนเกิดเป็นธรรมเนียมปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงทุกวันนี้ ถ้าพูดถึงบทบาท ของธรรมทูตจะต้องพูดถึงเรื่องการแสดงธรรม บรรยายธรรม เพื่อที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมอบรมต่างๆ ให้แก่นักเรียนและประชาชนทั่วไป เพิ่งมาเจอท่านเป็นองค์แรกที่นำเอางานหลักของหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบลมาใช้กับพระธรรมทูต ซึ่งถ้ามองไปที่หน่วยงานอาจเป็นคนละหน่วยงาน แต่ถ้า มองในประเด็น ของการเผยแผ่ หรือ บทบาทหน้าที่ แล้ว สามารถทำได้ เพราะตำแหน่งพระธรรมทูต โดยทั่วไปมักจะเป็น พระสังฆาธิการระดับอำเภอ รองอำเภอ ตำบล รองตำบล และเจ้าอาวาส หมายความว่า พระรูปหนึ่ง สวมหมวกหลายใบ ถ้าจะพูดตามความจริงการทำหน้าที่หลายๆตำแหน่ง ในรูปเดียวกัน อาจทำให้เกิดปัญหาด้านประสิทธิภาพประสิทธิผลของงาน นี่เป็นปัญหาที่คณะสงฆ์ควร หันมาให้ความสำคัญ การกระจุกหน้าที่ ทำให้งานไม่กระจาย ปัญหาอุปสรรคที่จะพูดถึง การไม่ กระจายตำแหน่ง กระจายงานให้มันเหมาะสมกับความสามารถ บางรูปบางองค์มีความรู้ความสามารถ แต่ไม่ได้รับการมอบหมายหน้าที่ให้ทำ ตรงกันข้ามบางรูปบางองค์ไม่มีความรู้ความสามารถกลับได้รับ การมอบหมายหน้าที่ให้ทำงาน

๒.จากการลงพื้นที่ทำงานจริง ได้รับความร่วมมือจากชุมชน/โรงเรียน/ราชการ มากน้อย อย่างไร

จากการลงพื้นที่ทำงานจริงในแต่ละท้องที่ ได้รับความร่วมมือจากชุมชน/โรงเรียน/ราชการ แตกต่างกันไปในแต่ละท้องที่ ในพื้นที่ที่อยู่บนที่สูง ห่างไกลจากความเจริญวิถีชีวิตประจำวันต้องทำไร หารของป่าเพื่อเลี้ยงชีพในแต่ละวัน การจะให้ความสนใจหรือเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย เพราะเห็นด หน้อยจากการทำมาหากิน พอถึงบ้านก็อาบน้ำกินข้าวเสร็จ ก็พักผ่อนหลับนอน เพื่อที่จะไปทำไร หรือ หารเลี้ยงชีพในวันต่อไป ในส่วนของโรงเรียนถ้ามีการประสานงานแจ้งกำหนดการล่วงหน้า หรือ เลือกว่าวันที่ทางโรงเรียนไม่มีกิจกรรมอย่างอื่นอยู่ ก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่ในปัจจุบันโรงเรียนแต่

ละโรง จะมีกิจกรรมมากไม่ใช่เฉพาะแต่ของพระธรรมทูต ในส่วนราชการอื่นเขาก็มาขอความอนุเคราะห์หรือร่วมมือจากโรงเรียนเช่นกัน^๑

๓. บทบาทในแต่ละกิจกรรมๆด้านใดเน้นมากที่สุด และมีความสำคัญอย่างไร

กิจกรรมที่เน้นมากที่สุด คือ การสามัคคีปรองดองกัน เพื่อให้ชุมชน/โรงเรียน/ราชการ ได้เห็นความสำคัญ และ ประโยชน์ของความสามัคคีของหมู่คณะ ในการลงพื้นที่ทำงานทุกครั้งต้องมีกิจกรรมสร้างความสามัคคี อย่างน้อยก็เป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม^๒ การเสริมสร้างความสามัคคีในบางแห่งมีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การสวดมนต์สัจจะโดยทำกันทุกวันพระ ๑๔-๑๕ คำโดยเวียนกันไปในแต่ละวัดของเขตตำบล ได้รับความร่วมมือจากชุมชนและท้องถิ่นเป็นอย่างดี^๓

๔. การส่งเสริมอาชีพที่สุจริตในฐานะที่พระธรรมทูตได้ลงพื้นที่มีการแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมอย่างไรบ้าง

การดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอน้ำปาด ซึ่งเป็นพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลจากความเจริญ การเลี้ยงชีพโดยการไร่ทำนา และ หาของป่า เช่น หน่อไม้ เห็ด ผักหวาน ของป่าต่างๆ การแนะนำส่งเสริมในด้านการประกอบอาชีพ ให้จัดสถานที่ไว้ให้ผู้ทำของป่าไว้ขาย เพื่อจะได้มีรายได้เสริม นอกจากไว้ทำกินภายในครอบครัว ซึ่งของป่าในปัจจุบันมีราคาแพงและเป็นที่ต้องการของตลาดอย่างมาก สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้ที่หาของป่าเป็นอย่างดี^๔ การแนะนำอาชีพเสริมให้กับชุมชนนั้น มักจะมีปัญหาเกี่ยวงบประมาณสนับสนุนเพื่อให้เกิดความเนื่องของโครงการ ส่วนชุมชนเขาก็อยากได้รายได้อยู่แล้ว^๕

๕. ในส่วนของโรงเรียนพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาดได้มีส่วนร่วม จัดกิจกรรมอย่างไร และมีอุปสรรคปัญหาอะไรบ้าง

ผมในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียน และ เพิ่งย้ายมารับตำแหน่งใหม่ ยังไม่เห็นพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาดเข้าประสานงาน หรือทำหนังสือมาถึงเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอบรมแต่อย่างใด ทราบว่าเมื่อยุคผู้อำนวยการโรงเรียนท่านที่เกษียณไปแล้วนั้นมีการจัดกิจกรรมอบรมนักเรียน ในส่วนความต้องการของโรงเรียนและในส่วนตัวของผมนั้น ก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ในปัจจุบันโรงเรียนขาดบุคลากรด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ชำนาญการในด้านนี้ ถ้ามีพระธรรมทูต หรือ พระสอนศีลธรรมเข้ามาจัดกิจกรรมเป็นสิ่งที่ดี และยินดีเป็นอย่างยิ่ง ในส่วนที่ผมเห็นก็มีแต่พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนท่านจัดกิจกรรมในวันสำคัญของพระพุทธศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา ก็พานักเรียนหล่อเทียนพรรษาเอง ไปถวายที่วัดในชุมชน หรือ ในวันพระช่วงเข้าพรรษาก็ไปทำบุญตักบาตรที่วัดก่อนไปโรงเรียน ส่วนปัญหาก็มีเกี่ยวกับการไม่มีวินัยของเด็ก ที่อยากจะให้ช่วยมาแก้ไข การย้ายไปเรียนนอกพื้นที่^๖ ในส่วนของชุมชนโดยส่วนมากก็จะมีกิจกรรมโดยปกติ คือในวันสำคัญทางศาสนา วันพืชมงคล

^๑ สัมภาษณ์ พระครูชัยศีลวัตร,(วินัย ตปสีโล),พระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติกร ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๒ สัมภาษณ์ พระอธิการสนธิ สุนตจิตโต, พระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติกร, ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^๓ สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิตติคุณ,(วิบูลย์ ญาณส่วโร),พระธรรมทูตฝ่ายบริหาร ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^๔ สัมภาษณ์ พระครูสุขขบบริหาร,(วีระ เตชธโร), พระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติกร ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๕ สัมภาษณ์ พระครูวิบูลกิตติคุณ, (วิบูลย์ ญาณส่วโร),พระธรรมทูตฝ่ายบริหาร, อ้างแล้ว.

^๖ สัมภาษณ์ นายเสน่ห์ ขิงหอม,ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้, ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙.

แห่งชาติ เทศกาลวันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ ก็มีกิจกรรมกันเป็นประจำ ซึ่งยังไม่ร่วมการบรรพชาอุปสมบทหมู่ หรือ ตามประเพณีนิยม ส่วนการจัดกิจกรรมอบรมในชุมชน โดยส่วนมากก็จะเป็นส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ที่ใช้งบประมาณในด้านนี้^๗

๖.ฝ่ายบริหารงานท่านมีการกำหนดวางแผนงานหรือเตรียมโครงการอบรมอย่างไรบ้าง

การทำงานของพระธรรมทูตในอำเภอป่าตอง โดยส่วนมากจะทำงานกันเองตามแต่ละเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ ฝ่ายบริหารไม่ได้กำหนดลักษณะของกิจกรรมหรือรูปแบบการอบรม เพราะถือว่าได้รับการแต่งตั้งแล้ว ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้สมบูรณ์ แต่จะมีในส่วนของภาพรวมอำเภออาจจะมีกิจกรรมปฏิบัติธรรมประจำปีของอำเภอ การสวดมนต์ข้ามปี กิจกรรมในวันพืชมงคล ทุกภาคส่วนมาร่วมกิจกรรมโดยพร้อมเพรียงกัน^๘ การทำงานต่างคนต่างทำ ไม่ได้ประชุมวางแผนงานกัน ทำให้เกิดปัญหาในการทำงาน เช่น ทำบ้างไม่ทำบ้าง มักจะได้ยินผู้บริหารพระธรรมทูตประจำจังหวัดบ่นให้ฟังหรือตำหนิในที่ประชุมเป็นประจำเอาแต่ภาพเก่าๆส่งมา ไม่รู้ว่าปีไหน ส่งมาแต่รูปเก่านั้นละ เปลี่ยนรูปให้มันตรงกับปัจจุบันบ้าง^๙ พระธรรมทูตในอำเภอป่าตองส่วนมากก็จะมีอายุมาก การจะทำงานให้มันสะดวกรวดเร็ว หรือ คล่องตัวเหมือนพระหนุ่มเณรน้อยก็ไม่ได้ เนื่องจากภารกิจและหน้าที่มีมากหมวกที่สวมอยู่ ไม่ได้มีแค่ใบเดียวบางรูปสองสามใบ เมื่อดูกับอายุและสังขาร อาจเป็นอุปสรรคของการทำงาน^{๑๐}

๗. หากผลการตอบแบบสอบถามของพระสงฆ์ในอำเภอป่าตองออกมาในด้านใดด้านหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นภาพรวมการทำงานของพระธรรมทูต ตามความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ท่านในฐานะพระธรรมทูตมีความเห็นอย่างไร

ในส่วนของผมได้ทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถแล้ว ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามจะเห็นอย่างนั้น เป็นสิทธิส่วนบุคคลที่สามารถทำได้ ถ้าปรากฏผลไปในทางที่ไม่ดี ตัวผมก็พร้อมที่จะนำข้อเสนอแนะและปัญหาอุปสรรคที่ได้ ไปปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีขึ้น ถ้าสิ่งไหนที่เราทำดีแล้วก็จะสานต่อและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไปอีก^{๑๑} คนที่ทำงานย่อมมีการบกพร่อง ผิดพลาดได้กันทุก ไม่มีความไหนทำแล้วจะดีไปหมดทุกเรื่อง ถ้าสิ่งไหนดีแล้ว ก็รักษาไว้ สิ่งไหนยังขาดตกบกพร่อง ก็แก้ไขพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป^{๑๒} หากปัญหาได้รับการแก้ไข ปรับปรุงเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดี นั้นละคือการทำงาน แต่ถ้าจะพูดกันตรงๆ ปัญหาของการทำงานคณะสงฆ์ยังมีอีกมากที่ยังไม่ได้แก้ไข การได้รู้ปัญหา แล้วนำมาแก้ไข ย่อมเกิดประโยชน์ต่อชุมชน โรงเรียน ราชการ และที่สำคัญที่สุดคือ พระพุทธศาสนา^{๑๓} ประโยชน์อันใดที่เป็นประโยชน์เอื้อกูลต่อสาธารณชนโดยรวม เพื่อประโยชน์ของพระพุทธศาสนา เพื่อความสันติสุขของประเทศชาติ ย่อมเป็นที่น่ายินดีและชื่นชม^{๑๔}

^๗ สัมภาษณ์ นายอวัช อินทกุล,ประธานกลุ่มสภาวัดนธรรมน้ำปาด, ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๘ สัมภาษณ์ พระครูสุมนวีรโสภิต, (เดช อธิวัธ) พระธรรมทูตฝ่ายบริหาร, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^๙ สัมภาษณ์ พระครูสุขบทบริหาร,(วีระ เตชธโร), พระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติการ , อ้างแล้ว

^{๑๐} สัมภาษณ์พระครูวิบูลกิจติคุณ ,(วิบูลย์ ญาณส่วโร), พระธรรมทูตฝ่ายบริหาร, อ้างแล้ว

^{๑๑} สัมภาษณ์, พระครูชัยศีลวัตร,(วินัย ตปสีโล),พระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติการ, อ้างแล้ว.

^{๑๒} สัมภาษณ์, พระอธิการสนธิ์ สุนตจิตโต, พระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติการ, อ้างแล้ว.

^{๑๓} สัมภาษณ์, พระครูสุมนวีรโสภิต (เดช อธิวัธ) พระธรรมทูตฝ่ายบริหาร, อ้างแล้ว.

^{๑๔} สัมภาษณ์, พระครูสุขบทบริหาร,(วีระ เตชธโร), พระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติการ, อ้างแล้ว.

ในส่วนของผู้ชมชน โรงเรียนก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นคุณประโยชน์ของเด็กเยาวชนคนรุ่นใหม่ เพื่ออนาคตในวันข้างหน้า เด็กๆเหล่านี้ ก็จะเป็นคนดีของสังคม ที่จะนำพาชุมชน สังคมหรือประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป^{๑๕} บัณฑิตยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง อะไรที่เป็นประโยชน์ ก็รักษาให้คงอยู่และเพียรกระทำให้เป็นปกติ อะไรที่ผิดพลาดก็เอาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นต่อไป^{๑๖} การจัดกิจกรรมต่างๆ ล้วนแล้วแต่ต้องการงบประมาณในการขับเคลื่อน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หากงานใดขาดซึ่งการสนับสนุนด้านงบประมาณแล้ว งานจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ยากมาก ยิ่งในสมัยปัจจุบันการจะทำอะไรแม้แต่ออกนอกบ้านต้องมึงบิตตัว เหตุปัจจัยหลายอย่างหลายประการที่เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ แต่อย่างน้อยถ้าเรารู้ก็สามารถที่แก้ไขให้ดีขึ้น^{๑๗}

๘. ข้อเสนอแนะ

การเผยแพร่พระพุทธศาสนาเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดงานหนึ่ง ซึ่งพระธรรมทูตได้ทำหน้าที่มาตั้งแต่สมัยพุทธกาล มาจนถึงปัจจุบัน เพราะพระธรรมทูตจงภาคภูมิใจในสิ่งที่ทำ แม้ปัญหาอุปสรรคจะมีบ้าง จะเห็นได้จากศาสนาอื่นเขาก็ต้องการเผยแพร่เพื่อการดำรงอยู่ของศาสนาเขาเช่นกัน ในฐานะพระธรรมทูตที่เป็นฟันเฟืองหนึ่งในพุทธบริษัทสี่ ต้องปฏิบัติหน้าที่เผยแพร่พระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่คู่กับสังคมไทยตราบนานเท่านาน^{๑๘}

^{๑๕} สัมภาษณ์, นายเสน่ห์ ชิงหอม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้, อ่างแล้ว.

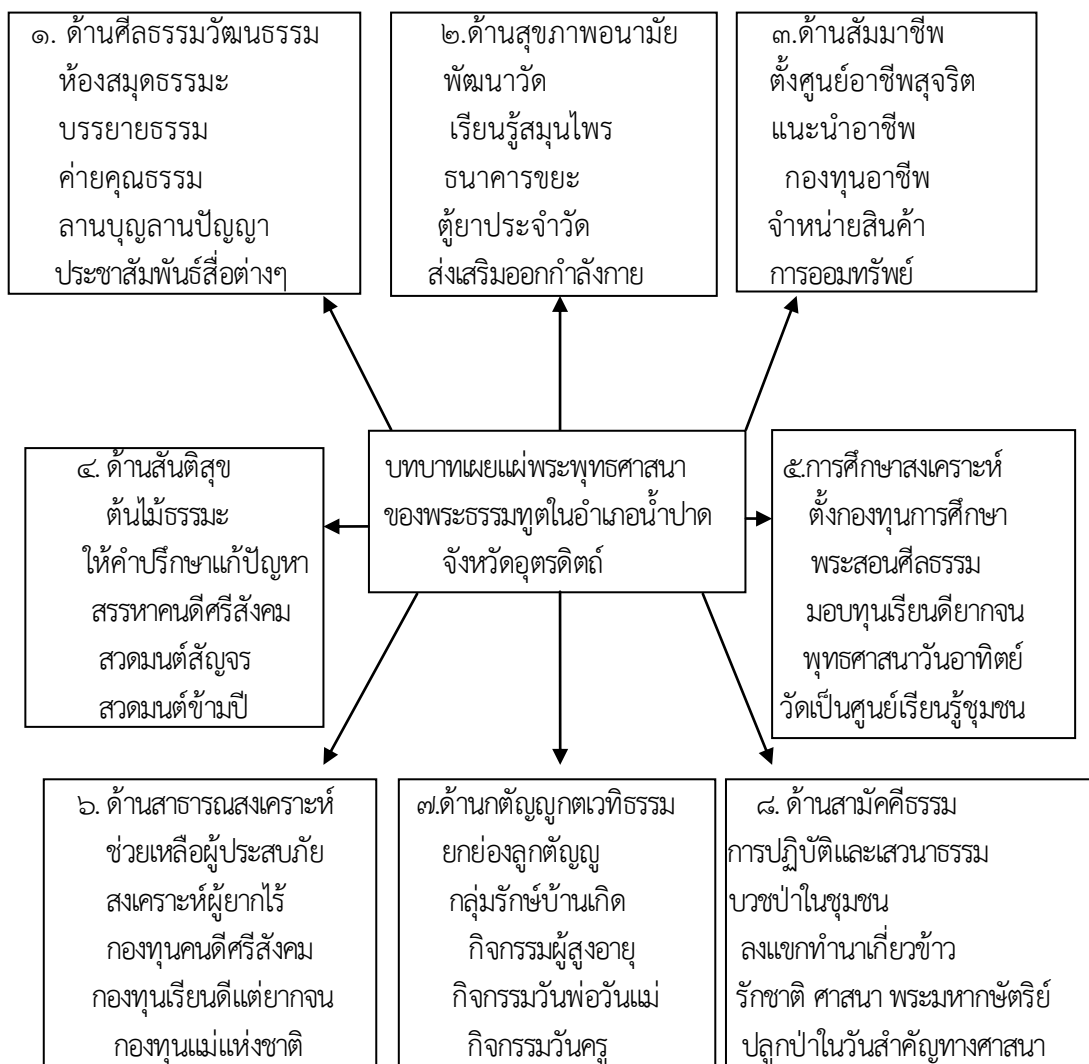
^{๑๖} สัมภาษณ์, พระครูวิบูลกิตติคุณ, (วิบูลย์ ญาณส่วโร), พระธรรมทูตฝ่ายบริหาร, อ่างแล้ว.

^{๑๗} สัมภาษณ์, นายธวัช อินทกุล ประธานกลุ่มสภาวัฒนธรรมน้ำปาด, อ่างแล้ว.

^{๑๘} สัมภาษณ์, พระครูสุมนวีโรโสภิต (เดชา อธิโร) พระธรรมทูตฝ่ายบริหาร, อ่างแล้ว.

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัย “บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์” ดังนี้



แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นของพระสงฆ์ในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่มีต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของพระสงฆ์ในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยได้แบ่งออกเป็น ๘ ด้าน คือ ๑) ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม, ๒) ด้านสุขภาพอนามัย, ๓) ด้านสัมมาชีพ, ๔) ด้านสันติสุข, ๕) ด้านศึกษาสงเคราะห์, ๖) ด้านสาธารณสงเคราะห์, ๗) ด้านกตัญญูกตเวทิตธรรม, ๘) ด้านสามัคคีธรรม, ซึ่งพระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยสรุปดังนี้

๑. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม ควรมีการพัฒนาบทบาทการเผยแผ่ให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และควรเพิ่มกิจกรรมการอบรมในด้านศีลธรรม วัฒนธรรม โดยเน้นไปตามโรงเรียนต่างๆ ในเขตรับผิดชอบ ควรเน้นการบริหารและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวัดผลและประเมินผลได้

๒. ด้านสุขภาพอนามัย พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านสุขภาพอนามัย ควรเน้นกิจกรรมที่ผู้สูงวัยปฏิบัติได้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย อายุ เช่น ควรมีเก้าอี้ให้นั่งสวดมนต์ ทำสมาธิ อาคารสถานที่ควรเลือกอาคารที่ไม่สูงมากเกินไป การเดินขึ้นเดินลงอาจมีอุบัติเหตุล้มลงได้ ควรใช้บทสวดง่ายๆ เพลิดเพลินควรใช้บทพิเศษ

๓. ด้านสัมมาชีพ พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านสัมมาชีพ ควรเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ใช้หลักการพึ่งพาตนเอง อาชีพเสริมต่างๆ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

๔. ด้านสันติสุข พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านสัมมาชีพ ควรเน้นการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน ความสันติสุขจะเกิดขึ้นได้ต้องมี กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระเบียบ ที่ทุกฝ่ายยอมรับและปฏิบัติตาม ไม่ควรจัดเฉพาะกิจกรรมอย่างเดียวแล้วก็จากไปไม่เหลือแล้ว ต้องมีการติดตามประเมินผล เพื่อความปกติสุขของสังคมโดยรวม

๕. ด้านศึกษาสงเคราะห์ พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษา ลดละเลิกอบายมุข หาทุนในการสนับสนุนเด็กเรียนดีแต่ยากจน หรือ ครอบครัวยากจน ที่สำคัญวิชาชีพที่ใช้ในการดำเนินชีวิตรประจำวัน ในอนาคตข้างหน้าของเด็ก

๖. ด้านสาธารณสงเคราะห์ พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ด้านสาธารณสงเคราะห์ การช่วยเหลือผู้ประสบกับความเดือดร้อน หรือ ผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก เป็นสิ่งที่หน่วยงานราชการเขาทำอยู่แล้ว ในส่วนพระธรรมทูตก็ควรใช้เป็นงานเฉพาะกิจ เช่น ภัยน้ำท่วมน้ำป่าไหลหลาก ไฟไหม้ไฟป่า ช่วยในการบอกบุญ การประชาสัมพันธ์ และถ้าสามารถทำเป็นรูปธรรมสามารถตั้งกองทุนมีงบประมาณได้ยิ่งดี

๗. ด้านกตัญญูกตเวทีธรรม พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ด้านกตัญญูกตเวทีธรรม ประชาสัมพันธ์ธรรมาภิบาลให้เห็นคุณค่าความสำคัญของผู้ทำอุปการก่อน การรู้จักเคารพผู้หลักผู้ใหญ่ การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อผู้อื่น การทำกิจกรรมที่ต่อเนื่องเป็นประจำ

๘. ด้านสามัคคีธรรม พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ด้านสามัคคีธรรม ดำเนินการสานต่อโครงการให้ต่อเนื่อง โดยเฉพาะกิจกรรมการบวชป่า ปลูกป่า การประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงข้อดีข้อเสีย การอยู่ร่วมกันกับป่าอย่างมีความสุข รักษาระบบนิเวศน์ โดยไม่ไปทำลายป่า เพราะทุกวันนี้ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่ามีมากขึ้น